

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра соціології та соціальної роботи**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Дека́н факультету суспільних наук
Остапець Ю.О.
« 28 » *серпня* 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	23 Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Освітня програма	Соціальна робота
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальні послуги в умовах війни» для здобувачів вищої освіти галузі знань **23 Соціальна робота** спеціальності **231 Соціальна робота** освітньої програми «Соціальна робота».

Розробники: Попович Анна Михайлівна, доцент, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології та соціальної роботи

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри **соціології та соціальної роботи**

протокол № 11 від «26» червня 2024 р.

Завідувач кафедри Федір ШАНДОР

Схвалено науково-методичною комісією **факультету суспільних наук**

протокол № 8 від «27» червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії Олена ПОПАДИЧ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	1
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання:	2	2
аудиторних – 2	Лекції:	
самостійної роботи студента – 4.6	24	10
	Практичні (семінарські):	
	18	4
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: тестування	Самостійна робота:	
	78	106

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Соціальні послуги в умовах війни» – формування знань, умінь, навичок щодо забезпечення доступності соціальних послуг у рамках функціоналу фахівця із соціальної роботи в умовах викликів воєнного часу.

Основними завданнями навчальної дисципліни є: розвинути навички до практичної роботи в умовах викликів воєнного часу з посилення адаптивних можливостей у населення.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Загальні компетентності (З)

Професійний стандарт «Фахівець із соціальної роботи»:

З1. Здатність виконувати професійну діяльність згідно з етичними вимогами соціальної роботи та особливостями фізичного й емоційного стану отримувачів соціальних послуг.

З2. Здатність забезпечувати конфіденційність особистої інформації про отримувачів соціальних послуг.

З10. Здатність приймати обґрунтовані рішення

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення з урахуванням їх національно-культурного, гендерного, соціального статусу.

ФК3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проєктувати та моделювати соціальні ситуації, в тому числі на етапі раннього втручання.

ФК6. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності.

ФК7. Здатність до професійної рефлексії.

ФК17. Здатність до посередництва між клієнтами та структурами, що надають послуги, з метою максимізації соціальних ресурсів у відповідності до потреб та інтересів споживачів послуг.

ФК18. Здатність орієнтуватись у системі законів та нормативно-правових актів, що діють в сфері соціального захисту осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують соціальної підтримки і допомоги.

Фахові компетентності (за трудовою дією або групою трудових дій)

Професійний стандарт «Фахівець із соціальної роботи»:

И2. Здатність розробляти пропозиції щодо підвищення ефективності соціального захисту населення на індивідуальному, груповому рівнях, в тому числі у межах адміністративно-територіальної одиниці територіальної громади в межах повноважень.

М4. Здатність автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях у випадках загрози життю та / або здоров'ю отримувачів соціальних послуг.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Соціальна робота», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях	ПРН8
Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати раннє втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи	ПРН10
Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності	ПРН13
Демонструвати розуміння організації та функціонування системи надання соціальних послуг на рівні територіальної громади, володіти нормативно-правовими актами, що діють у сфері соціального захисту осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують соціальної підтримки	ПРН21
Впроваджувати антидискримінаційну політику в організаціях, службах та установах; долати дискримінаційні практики та обирати необхідні методи і моделі соціальної роботи як систему прийомів і засобів соціального впливу щодо різних категорій клієнтів	ПРН22

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Студенти підготовлені автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях	ПРН8
Студенти демонструють уміння аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання супервізії у соціальної роботи, планувати раннє втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи	ПРН10
Студенти демонструють ініціативу, самостійність, оригінальність для розв'язання завдань професійної діяльності	ПРН13
Студенти демонструють розуміння організації та функціонування системи надання соціальних послуг на рівні територіальної громади, нормативно-правових актів, що діють у сфері соціального захисту осіб/сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують соціальної підтримки	ПРН21
Студенти демонструють уміння впроваджувати антидискримінаційну політику в організаціях, службах та установах; долати дискримінаційні практики та обирати необхідні методи і моделі соціальної роботи як систему прийомів і засобів соціального впливу щодо різних категорій клієнтів	ПРН22

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Залік, тестування; доповіді-повідомлення; підготовка презентацій результатів виконаної індивідуальної роботи.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне опитування, виступ, доповнення, загальна активність, письмовий експрес-контроль, участь у груповій роботі з аналізу ситуацій; підготовка аналітичної записки; презентація виконаної індивідуальної роботи.

Знання, вміння та навички студентів оцінюються через визначення критерії виконання завдань. Кількісна оцінка певного поточного контролю за конкретним видом навчального заняття визначається як сума балів за окремі види навчальної роботи. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за результатами поточного контролю протягом одного модуля – 50.

Форма модульного контролю: письмова робота (тестування). Максимальна оцінка за модульну контрольну роботу – 50 балів.

Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ», затвердженого наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» № 61/01-0 від

24.12.2020 р., підсумкова оцінка за модуль складається із суми балів за поточне оцінювання і результату модульної контрольної роботи (максимальна оцінка – 100 балів). Його результат є одночасно підсумковою модульною оцінкою.

У випадку, коли структура робочої програми передбачає більше ніж один модуль, результат підсумкової модульної оцінки визначається як середнє арифметичне значення усіх модулів.

Студент, який за результатами підсумкової модульної оцінки отримав оцінку «F» (0-34 бали), повинен до проведення підсумкового семестрового контролю покращити цю оцінку принаймні до показника FX (≥ 35 балів). У протилежному випадку студент не допускається до підсумкового семестрового контролю.

Якщо підсумкова модульна оцінка становить не менше 60 балів, то за згодою студента вона може бути зарахована як підсумкова (семестрова) і виставлена у відомість обліку успішності та залікову книжку в день оголошення результатів. За бажання підвищити рейтинг студент складає залік у формі тестування.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік у формі тестування.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				ІНДЗ	Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	10	50	100
10 (5 практ +5 експ-контр)	10 (5 практ +5 експ-контр)	10 (5 практ +5 експ-контр)	10 (5 практ +5 експ-контр)			

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота				ІНДЗ	Модульна контрольна робота	Сума
T5	T6	T7	T8	10	50	100
15 (5 практ+ 10 ан.сит)	15 (5 практ + 10 ан.сит)	5 (5 практ)	5 (5 практ)			

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Доповідь на практичному занятті. Підготовка і демонстрація презентації на визначену тему	4	20	4	20

Участь у груповій роботі з аналізу ситуацій			2	20
Індивідуальна робота	1	10	1	10
Письмовий експрес-контроль	4	20		
Підсумковий модульний контроль	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання окремих видів навчальної роботи

Виступ на практичному занятті – 3 бали. Критерії оцінювання включають: 1) повноту і правильність відповіді; 2) міру усвідомленості, розуміння вивченого матеріалу; 3) володіння професійною лексикою; 4) здатність формулювати чіткі і змістовні висновки.

Доповнення на практичному занятті – 2 бали. Критерії оцінювання включають: вміння слухати попередні виступи і не повторювати сказане раніше; вміння систематизувати, узагальнювати, робити висновки; критичність; посилення на рекомендовані та самостійно підібрані джерела.

Загальна активність студента на практичному занятті – 1 бал. Критерії оцінювання включають: вагомість, логічність і коректність поставлених запитань, зауважень, коментарів, пропозицій і т.ін.; уважність, дисциплінованість; участь в дискусіях.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Виконання модульної контрольної роботи передбачає надання відповідей на відкриті запитання. Кожен варіант містить по 10 запитань. Максимум балів за кожну відповідь – 5 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) – заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, B) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;

- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, C) – заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає з певною кількістю помилок;

- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;

- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;

- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;

- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;

- допускає помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;

- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;

- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Академічна доброчесність: Політика щодо академічної доброчесності учасників освітнього процесу формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності з урахуванням норм «Положення про академічну доброчесність в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (затверджене вченою радою університету від 23.02.2017 р., протокол № 3).

Правила перезарахування кредитів у випадку мобільності: Політика щодо перезарахування кредитів ЄКТС у випадку мобільності формується з урахуванням норм «Положення про порядок визнання (перезарахування) кредитів ЄКТС для учасників програм академічної мобільності у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» (затверджене вченою радою університету від 30.05.2019 р., протокол № 6).

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті: Політика щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, формується з урахуванням норм «Положення про порядок визнання в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих протягом неформальної та/або інформальної освіти (затверджене вченою радою університету від 18.12.2023 р., протокол № 11).

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Тема 1. Нормативно-правове регулювання системи надання соціальних послуг в умовах воєнного стану

Загальні вимоги до організації та надання соціальних послуг згідно Закону України «Про соціальні послуги». Спрощення та оптимізація процедури надання окремих соціальних послуг відповідно до рекомендацій Міністерства соціальної політики (березень 2022 р.).

Особливості надання соціальних послуг в умовах дії воєнного стану

- 1) надання можливості визначати особливості порядку організації надання соціальних послуг;
- 2) надання права приймати рішення про надання соціальних послуг екстрено (кризово);
- 3) у разі наявності загрози життю чи здоров'ю особи надання екстрено (кризово) окремих соціальних послуг (консультування, надання притулку, догляд, підтримане проживання, короткотермінове проживання, натуральна допомога, транспортні послуги тощо);
- 4) надання всіх соціальних послуг безоплатно;
- 5) надання соціальних послуг за заявою отримувача у разі відсутності необхідних документів;
- 6) у разі надання соціальних послуг екстрено (кризово) ведення випадку не застосовується.

Регламентування питань організації та надання соціальних послуг в умовах дії воєнного стану підзаконними нормативними актами.

Тема 2. Організація інформування населення про соціальні послуги

Суб'єкти, що здійснюють інформування громадськості про соціальні послуги (структурні підрозділи з питань соціального захисту населення, виконавчі органи місцевих рад, обласних державних адміністрацій, Міністерство соціальної політики України). Доцільність розробки та впровадження для всіх громад однакового підходу до інформування з тотожним профілем веб-сайту. Інформування населення щодо: переліку надавачів соціальних послуг, умов їх отримання, тарифів на платні соціальні послуги; отримання медичної, правової допомоги, адміністративних послуг та інших видів допомоги, робіт, послуг; тощо.

Матриця інформування: 1) зміст (про що інформувати); 2) цільова група (кого інформувати); 3) комунікативні можливості/обмеження (в який спосіб цільові групи не/можуть сприймати інформацію); 4) формат (як подавати інформацію, враховуючи комунікаційні можливості/обмеження); 5) канал (де саме розповсюджувати інформацію).

Принципи інформування: забезпечення повноти та об'єктивності інформації; своєчасність та доступність подання інформації; врахування потреб різних соціальних груп; недопущення дискримінації та стигматизації людей; врахування процесів двосторонності комунікації; міжвідомчий підхід та взаємодія у збиранні та поширенні інформації.

Тема 3. Зміст соціальних послуг, які можуть надаватися екстрено (кризово) під час війни

Зміни щодо надання соціальних послуг у разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 07.05.2022 № 560.

Зміст соціальних послуг, які можуть надаватися екстрено (кризово) особам чи сім'ям, які опинилися у СЖО, у зв'язку з ситуаціями, що загрожують їхньому життю: 1) повідомлення, консультації та консультативний кризовий телефон; 2) послуги проживання, ночівлі та короткострокового проживання; 3) екстрене (кризове) втручання; 4) представництво інтересів; 5) підтримане проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю, бездомних осіб; 6) соціальна підтримка сімей або осіб, які опинилися в складних життєвих обставинах; 7) домашній догляд, стаціонарний догляд, денний догляд, денний

догляд за дітьми з обмеженими можливостями, паліативний догляд; 8) соціально-психологічна реабілітація; 9) виплати в натуральній формі; 10) переклад жестовою мовою; 11) транспортні послуги.

Тема 4. Доступність соціальних послуг в умовах війни (за результатами досліджень)

Право громадян на своєчасний та безперешкодний доступ до соціальних послуг, що гарантуються державою.

Проблеми відсутності єдиного підходу до організації структури системи надання соціальних послуг у різних територіальних громадах та технічної можливості подавати заяву в електронній формі для отримання соціальних послуг до Центру надання адміністративних послуг і через Портал Дія. Потреби вдосконалення процесу надання соціальної послуги екстрене (кризове) втручання в частині транспортування/ перевезення особи в разі наявності такої необхідності. Недосконалість механізму обміну даними між структурними підрозділами управління соціального захисту населення, Державною податковою службою України та Пенсійним фондом України. Необхідність врегулювання/оновлення порядку визначення потреб населення громади у соціальних послугах та здійснення контролю за його щорічним проведенням.

Потреба у методологічній підтримці та координації центральних органів державної влади щодо організації роботи у сфері надання соціальних послуг на локальному рівні (в громадах). Слабке інформування населення про доступні соціальні послуги та відсутність на веб-сайтах громад однакового інтерфейсу для висвітлення інформації про надання соціальних послуг населенню.

Модуль 2.

Тема 5. Кращі практики та підходи надання соціальних послуг в умовах воєнного стану

Актуальність кращих практик застосування та імплементації законодавства, запровадження нового підходу до посилення спроможності та взаємодії громад з органами державної влади (введення при Департаменті соціального захисту населення обласних державних (військових) адміністрацій штатної одиниці соціального радника з питань адвокації (ментора) у сфері надання соціальних послуг).

Функціонування нерегламентованих нормативними документами мобільних мультидисциплінарних команд (Центрів медико-психологічної допомоги). Склад бригад (психолог, фахівець із соціальної роботи, юрист, медичний працівник та водій). Зміст допомоги: екстрена перша психологічна допомога та психосоціальна підтримка, фахова юридична консультація, онлайн-консультація фахового лікаря, гуманітарні набори. Форми допомоги: онлайн, виїзд до залізничних та автовокзалів, пунктів пропуску через державний кордон, евакуаційних центрів, притулків тощо.

Проект «Ініціатива з підтримки взаємодії та управління конфліктами у місцях надання допомоги переселенцям» (Українська Гельсінська спілка з прав людини (УГСПЛ) в межах діяльності Національної Платформи стійкості та соціальної згуртованості за підтримки Європейського Союзу). Склад мобільних груп (психологи, медіатори). Функції мобільних груп: ідентифікація локацій

постійної взаємодії переселенців та місцевих, оцінка потреб локацій; організаційно-превентивні дії щодо конфліктів; просвіта та інформування у сфері конфліктів та психології; ідентифікація запиту на вирішення конфліктів та допомога у вирішенні конфліктів. Цільові групи: волонтери, представники переселенців, адміністрації шелтерів/центрів/гумштабів, місцеві жителі.

Соціальна ініціатива Проекту «rechi support» (створення у соціальній мережі сторінки, що об'єднує людей, яким потрібна допомога і які можуть цю допомогу надати).

Тема 6. Волонтерство як ресурс надання соціальних послуг в умовах війни

Спрощення критеріїв до надавачів соціальних послуг в умовах воєнного стану (залучення до надання соціальних послуг працівників і волонтерів, які не мають документів, що підтверджують їх фаховий рівень, з укладенням договорів відповідно до законодавства). Залучення волонтерів до діяльності громадських, благодійних та інших організацій, роботи гуманітарних штабів, роздачі гуманітарної чи натуральної допомоги надання деяких соціальних послуг.

Поширення практики залучення волонтерів до інформування населення з різних питань за допомогою сучасних каналів комунікації (наприклад, мобільні додатки, чат-боти), консультування на гарячих лініях (консультативний кризовий телефон); надання соціальної послуги підтриманого проживання; догляду вдома; денного догляду; забезпечення вразливих осіб транспортними послугами чи за потреби послугами перекладача жестової мови тощо.

Тема 7. Виклики у сфері надання соціальних послуг в умовах війни

Проблеми у сфері реалізації законодавства: нерівномірність доступу громадян до соціальних послуг у зв'язку з різним навантаженням на надавачів соціальних послуг у різних областях. Нестача ресурсів: кадрових (необхідність мати мультидисциплінарну команду та/або мультидисциплінарних мотивованих спеціалістів, які могли б професійно, якісно та індивідуально надавати соціальні послуги, низька оплата праці, феномен «прихованих вакансій»), матеріального забезпечення (житлові приміщення, службовий транспорт, технічна апаратура тощо).

Взаємовідношення організацій та підприємств державного/комунального підпорядкування (77%) з громадськими та благодійними організаціями (14%) від усіх зареєстрованих надавачів соціальних послуг в Україні. Низька залученість недержавного сектору до надання соціальних послуг як результат недостатнього використання громадами наявних механізмів та можливостей.

Потреба оновлення Порядку визначення потреб у соціальних послугах під час воєнного стану.

Тема 8. Перспективи організації надання соціальних послуг

Актуальність розробки конкретних стратегій розвитку соціальних послуг в умовах воєнного конфлікту. Впровадження Єдиної інформаційної системи соціальної сфери (ЄІССС), яка об'єднує всі ділові процеси в соціальній сфері, Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг, а також підсистеми електронного кейс-менеджменту.

Посилення ролі центрів надання адміністративних послуг (ЦНАПів) у покращенні організації надання соціальних послуг. Забезпечення правозастосування норм чинного законодавства органами місцевого самоврядування. Запровадження якісного індивідуального підходу в соціальному обслуговуванні.

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: <i>денна</i>					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
Модуль 1						
Тема 1. Нормативно-правове регулювання системи надання соціальних послуг в умовах воєнного стану	16	4	2			10
Тема 2. Організація інформування населення про соціальні послуги	12	2	2			8
Тема 3. Зміст соціальних послуг, які можуть надаватися екстрено (кризово) під час війни	20	4	2			14
Тема 4. Доступність соціальних послуг в умовах війни (за результатами досліджень)	12	2	2			8
Модульна контрольна робота	2	0	2			0
Разом за модуль 1	62	12	10			40
Модуль 2						
Тема 5. Кращі практики та підходи надання соціальних послуг в умовах воєнного стану	14	4	2			8
Тема 6. Волонтерство як ресурс надання соціальних послуг в умовах війни	12	2	2			8
Тема 7. Виклики у сфері надання соціальних послуг в умовах війни	18	4	1			13
Тема 8. Перспективи організації надання соціальних послуг	12	2	1			9
Модульна контрольна робота	2	0	2			0
Разом за модуль 2	58	12	8			38
Разом за семестр	120	24	18			78

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
Тема 1. Нормативно-правове регулювання системи надання соціальних послуг в умовах воєнного стану	16	2	1			13
Тема 2. Організація інформування населення про соціальні послуги	12	1	0			11
Тема 3. Зміст соціальних послуг, які можуть надаватися екстрено (кризово) під час війни	20	1	1			18
Тема 4. Доступність соціальних послуг в умовах війни (за результатами досліджень)	12	1	0			11
Тема 5. Крайні практики та підходи надання соціальних послуг в умовах воєнного стану	14	2	1			11
Тема 6. Волонтерство як ресурс надання соціальних послуг в умовах війни	12	1	0			11
Тема 7. Виклики у сфері надання соціальних послуг в умовах війни	18	1	1			16
Тема 8. Перспективи організації надання соціальних послуг	12	1	0			11
Модульна контрольна робота	4	0	0			4
Разом за семестр	120	10	4			106

5.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Нормативно-правове регулювання системи надання соціальних послуг в умовах воєнного стану	2	1
2	Тема 2. Організація інформування населення про соціальні послуги	2	0
3	Тема 3. Зміст соціальних послуг, які можуть надаватися екстрено (кризово) під час війни	2	1
4	Тема 4. Доступність соціальних послуг в умовах війни (за результатами досліджень)	2	0
5	Тема 5. Крайні практики та підходи надання соціальних послуг в умовах воєнного стану	2	1
6	Тема 6. Волонтерство як ресурс надання соціальних послуг в умовах війни	2	0

7	Тема 7. Виклики у сфері надання соціальних послуг в умовах війни	1	1
8	Тема 8. Перспективи організації надання соціальних послуг	1	0
	Модульна контрольна робота	4	0
	Разом	18	4

5.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Нормативно-правове регулювання системи надання соціальних послуг в умовах воєнного стану	10	13
2	Тема 2. Організація інформування населення про соціальні послуги	8	11
3	Тема 3. Зміст соціальних послуг, які можуть надаватися екстрено (кризово) під час війни	14	18
4	Тема 4. Доступність соціальних послуг в умовах війни (за результатами досліджень)	8	11
5	Тема 5. Крайні практики та підходи надання соціальних послуг в умовах воєнного стану	8	11
6	Тема 6. Волонтерство як ресурс надання соціальних послуг в умовах війни	8	11
7	Тема 7. Виклики у сфері надання соціальних послуг в умовах війни	13	16
8	Тема 8. Перспективи організації надання соціальних послуг	9	11
	Модульна контрольна робота	0	4
	Разом	78	106

5.5. Індивідуальне завдання

Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання (ІНДЗ) виконується під час самостійної роботи і сприяє більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використовувати знання для вирішення відповідних практичних завдань.

№ з/п	Модуль 1
1	Регулювання системи соціальних послуг в умовах війни законами та підзаконними нормативними актами
2	Проблеми доступності соціальних послуг в умовах війни
3	Новели законодавства в системі надання соціальних послуг в умовах воєнного стану
4	Матриця і принципи інформування населення про соціальні послуги
5	Зміст соціальних послуг, які можуть надаватися екстрено (кризово) в умовах війни

6	Сучасні дослідження з питань доступності соціальних послуг
7	Досвід надання соціальних послуг в умовах воєнного стану
8	Залучення волонтерів до надання соціальних послуг в умовах війни
9	Виклики у сфері надання соціальних послуг в умовах війни
10	Перспективи організації надання соціальних послуг

ІНДЗ у модулі 2 полягає у підготовці аналітичної записки на тему «Можливості удосконалення системи надання соціальних послуг в умовах війни». Завдання: виявити, узагальнити та описати ключові можливості удосконалення надання соціальних послуг в умовах воєнного стану шляхом аналізу наявної інформації, внести свої пропозиції до зміни чинних політик. Структура аналітичної записки: 1) титульна сторінка типового зразка; 2) зміст; 3) коротке резюме; 4) вступ; 5) виклад результатів аналізу; 6) висновки; 7) рекомендації; 8) перелік джерел; 9) додатки (за потреби). Обсяг: 4-5 сторінок.

За індивідуальну роботу студент має можливість отримати максимально 10 балів. Оцінюються: якість оформлення та представлення презентації; якість відповідей на питання «експертів»; якість участі в дискусії. Результати індивідуальної роботи надаються студентом для перевірки та оцінювання за тиждень до модульного оцінювання.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Про соціальні послуги: Закон України № 2671-VIII, редакція від 27.04.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
2. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
3. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо надання соціальних послуг у разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях: постанова КМУ № 560 від 07.05.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/560-2022-%D0%BF#Text>
4. Про затвердження критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг»: постанова КМУ № 185 від 03.03.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-2020-%D0%BF#Text>
5. Про затвердження класифікатора соціальних послуг: наказ Міністерства соціальної політики України № 429 від 23.06.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0643-20#Text>
6. Про затвердження форми акта про надання повнолітній особі соціальних послуг екстрено (кризово): наказ Міністерства соціальної політики України № 135 від 18.04.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0512-22#Text>

Допоміжна література

1. Вектори соціальної політики для України в умовах викликів війни. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-4-07-04>.

2. Ломоносова Н., Кабанець Ю., Буць О., Бабич К. Дослідження з питань соціального захисту та соціальних прав в Україні: задоволеність соціальними послугами. Cedos, 2023. URL: <https://cedos.org.ua/wp-conte>
3. Люльчак З. Соціальні послуги в громаді у час війни: ризики й можливості. URL: https://zaxid.net/blogi_tag50977/
4. Місія (все ще) нездійсненна: недоліки сфери соціальних послуг та як їх усунути. Лабораторія законодавчих ініціатив. URL: <https://parlament.org.ua/analytics/misiya-vse-shhe-nezdijsnenna-nedoliky-sfery-soczialnyh-poslug-ta-yak-yih-usunuty/>
5. Ніколаєва О. Доронцева Є. Місія (не)можлива? Як держава змінює соціальну політику для захисту найвразливіших під час війни. URL: <https://voxukraine.org/misiya-nemozhlyva-yak-derzhava-zminyuue-sotsialnu-polityku-dlya-zahystu-najvrazlyvishyh-pid-chas-vijny>
6. Організація надання соціальних послуг в умовах воєнного стану. URL: <https://socsprava.com.ua/organizacziya-nadannya-soczialnyh-poslug-v-umovah-voyennogo-stanu/>
7. Розвиток соціальних послуг під час війни: дослідження. БФ «Право на захист». URL: https://r2p.org.ua/storage/documents/73c6d24b0db41d1b87296303a1250a19bf4cf7d5_original.pdf
8. Соціальна політика в Україні у воєнний час: 2022-2023 роки. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua/files/Projects/2023/96.pdf>
9. Соціальні послуги в умовах війни: нові зміни та виклики. Лабораторія законодавчих ініціатив. URL: <https://parlament.org.ua/analytics/soczialni-poslugy-v-umovah-vijny-novi-zminy-ta-vyklyky/>
10. Формуємо спроможність замість залежності. Результати роботи Міністерства соціальної політики за 2023 рік. Міністерство соціальної політики. URL: <https://drive.google.com/file/d/14QDtEoog8Qz8FA5efEF3u89yeHIBtffc/vi>
ew
11. Черенько Л.М., Полякова С.В., Шишкін В.С., Реут А.Г., Крикун О.І., Когатько Ю.Л., Заяць В.С., Клименко Ю.А. Якість життя населення України та перші наслідки війни: монографія. Київ: Національна академія наук України, Інститут демографії та соціальних досліджень ім.М.В.Птухи, 2023. URL: https://idss.org.ua/arhiv/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F_%D1%8F%D0%BA%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C.pdf

Методична література

1. Матеріали підготовлені в рамках тренінгу «Менеджмент соціальних послуг в умовах війни» / Укл. Є.Бончужна, О.Волгіна, Н.Головко, С.Демко, О.Іванова, М.Лебідь, Г.Левкіна, А.Соцька. Київ: ПРООН в Україні спільно з Офісом Президента України та Міністерством соціальної політики України за фінансової підтримки Уряду Німеччини, 2023.

URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/materialy-treninhu-menedzhment-sotsialnykh-posluh-v-umovakh-viyny>

2. Методичні рекомендації до здійснення неформальної освіти в соціальній та гуманітарній сфері / Василюк Т., Караман О., Лазаренко О., Назмієв А., Недря К., Островська Н., Павлик Н., Присяжнюк В., Трубавіна І., Юрків Я.; за ред. О.Караман, І.Трубавіної. Полтава: ЛНУ імені Тараса Шевченка; Кривий Ріг: КДПУ, 2024. 232 с.
3. Методичні рекомендації щодо соціальної роботи з військовослужбовцями та членами їх сімей, їх соціального захисту / Бриндіков Ю.Л., Дуля А.В., Караман О.Л., Островська Н.О., Трубавіна І.М., Чередниченко О.Ю.; за ред. О.Л.Караман, І.М.Трубавіної. Полтава; Кривий Ріг: КДПУ, 2024. 101 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Верховна рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
2. Міністерство соціальної політики. URL: <http://www.mlsp.gov.ua>
3. Національна соціальна сервісна служба України. URL: <https://nssu.gov.ua/>
4. Державна служба зайнятості. URL: <https://www.dcz.gov.ua/>
5. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Наукова періодика України. URL: <http://journals.uran.ua>
7. Наукові фахові видання України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/nauka/nauka/atestaciya-kadriv-vishoyi-kvalifikaciyi/naukovi-fahovividannya>
8. Національна бібліотека України ім.В.І.Вернадського. URL: <https://nbuv.gov.ua>.